

Şol soraga şeýle jogap

Category: Kitapcy, Publisistika

написано kitapcy | 26 январа, 2025

Şol soraga şeýle jogap ŞOL SORAGA ŞEÝLE JOGAP

«Biziň mähellämizde» gaty uly lapykeçlik bar. Munuňam sebäbi diňe saýlawlardaky şowsuzlyk däl, Kylyçdaroglynyň kürsüsini hiç kime bermän ýapyşyp ýatmagy gahar-gazap siline öwürlip barýar...

Nirä barsam, kimiň bilen gürrüň etsem «Kylyçdarogly nämüçin gidenok?» diýip soralyar.

Hepdäniň ahyrynda Ertugrul (Özkök) abi bilen Mehiko-Siti hakda gürrüň edenimde, «Ölüler baýramyndan», meksikaly arheolog Sergio Gomes Çawesiň syrly gazuw-agtaryş işlerinden söhbet açanymyzda (aramyzda bolup geçen gürrüňleri ol «Hudaýy gören iň soňky adam» kitabynda ýazdy) gürrüň aýlandy-dolandy ýene Kylyçdarogluna geldi: «Kürsüsini nämüçin tabşyranok?»

Häsiýetim şeýle: maňa berilen sowala berjek jogabymyň üstünde hökman köp pikirlenmeli bolýaryn.

Dogrudanam, käbir syýasatçylar nämüçin ýerini hiç kime bermejek bolup, kürsüsine ýapyşyp ýatýar? Jogaby diňe sebäp-netije baglanyşygy bilen düşündirmek kyn bolsa gerek. Meselem, güýje bolan garaşlylyk bolup bilermi? Çünki güýç garaşlylygy, güýçden aýrylyp bilmezlik adamy degeneratlaşdyrýar.

* * *

Syýasatda güýje duýulýan zerurlyk başgalaryň üstünde gözegçiligi ýola goýmak arzuwyny alamatlandyrýar. Maksat – başgalara täsir etmek, dolandyrmak we mümkin boldugyça golastyna almak.

Şol sebäpden partiýanyň başlygynyň güýç gazanmak we güýjüni ulanmak babatdaky «instinkti» hemişe sosial ylymlaryň barlaglarynyň temasy bolup geldi.

Ölemen çilimkeş ajalynyň çilimden boljagyny bilip duranam bolsa, çilim çekmegini dowam etdirýär, gutaran alkaş hem şeýle. Çünki çilime, araga bolan garaşlylygyňy kanagatlandyrmak gerek.

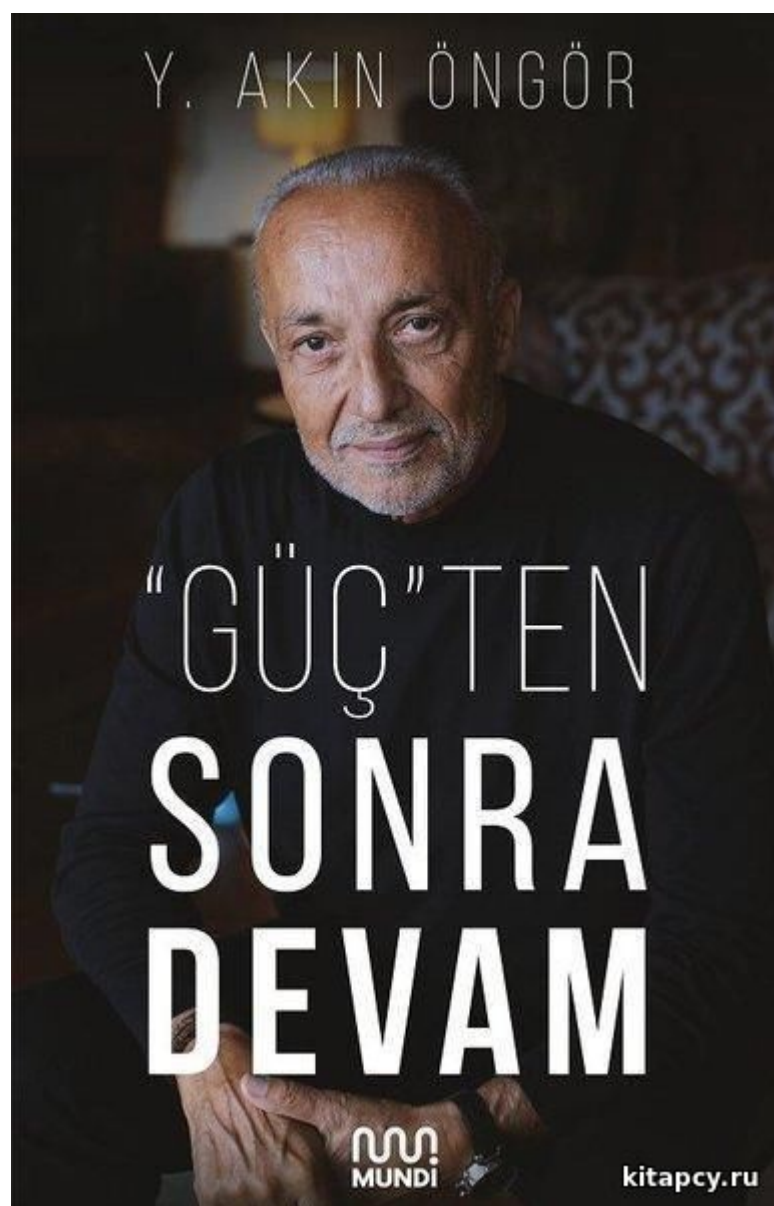
Islendik garaşlylyk pikirlenme ukybynyň ýitgisidir.

Eýse syýasatda güýji elde saklamak, goramak, dowam etdirmek belli bir derejede güýç garaşlylygyny döredip bilýärmikä?

Bular ýaly garaşlylyk – güýji paýlaşmajak bolmak ýaly netijelere, problemalara sebäp bolup bilermi?

Meselem, mazaly güýç garaşlysy bolan syýasy lider özüne gözegçilik edip bilýärmikä? Bu ýagdaý onuň güýje garaşlylyk kararlaryna täsirini ýetirip bilýärmikä? Galyberse-de... Güýç

özünü ejiz duýýan ýolbaşçylary diýdimzor edip taşlamazmy?
Onlarça sowaly orta atyp bileris...
Jogaplaryny güýç garaşlylygy boýunça barlag işlerini geçirýän
hünärmenlere goýsak gowy bolar:

* * *

- Güýje has köp mätäçlik duýýanlar – belli bir zadyň başynda durup, başgalara täsir etmekden, derejesi bilen baglanyşykly ýagdaýlary görkezmekden, gazanan at-abraýy bilen başgalara täsir edip, olary özüne çapak çaldyrmakdan lezzet alýan adamlar bolýar...
- Başgaça aýdanda, täsir ediji üstünlikden zyýat öz derejesini ulanyp, şahsy üstünlige ýetmekden lezzet alýan adamlardyr...
- Daşyndan seredende, özi we daş-töweregi bilen umumy dil

tapysyp, başgalar bilen jana-jan dost we çakdanaşa ýakynlyk görkezýän sosial gatnaşyklary ýola goýýarlar. Munuň bilen birlikde, şeýle ýakynlyk hakykatda gizlin bähbidi öz içine alýar: Gözegçilik etmek we güýç gazanmak üçin ýaranlyklar gurmak...

– Köplenç diýen ýaly arka durujy tarzde gezýärler. Jebir çeken, kösençlik gören, haky iýlen, hyýanata uçran bendeleriň roluny oýnaýarlar we şeýle ýagdaý başyna gelende-de agressiw çemeleşmekden gaýtmaýarlar...

– Instinkt bilen mantygyň arasyndaky tapawudy seljerme ukybyndan binesip bolandyklary üçin başgalaryň mätäçliklerine duýgudaşlyk bilen garamaýarlar. Ýöne şonda-da duýgudaşlyk edensirän bolmagy gowy oňarýarlar...

– Bialaçlyk, gowşaklyk, şowsuzlyk ýaly duýgularynyň bardygyny ejizlik hasaplap, özlerinde şeýle kemçilikleriň bardygyny boýun alaslary gelmeýär we bulardan gaçmak üçin gara güýji we diýdimzorlugy öňki hatara sürýär...

– Güýç eýesi bolmaga dyrjaşýan şeýle adamlar elmydama güýjüni şahsy taýdan artdyrmagyň ýollaryny gözleýär. Bu ugruna bolmasa, onda güýç eýesi bolmadyk adamlar bilen bileleşip, bähbitlerini artdyrmagyň ugruna düşýärler...

Barlagçylar geçiren işlerinde bular ýaly adamlara degişli birnäçe aýratynlyklaryň üstünden bardy:

Egosantrizm, duýgudaşlykdan binesiplik, duýgusyzlyk, rehim-şepagatsyzlyk, ahlak gurluşyna pitiwa etmezlik, ýüzleýmylakatlylyk, gözüňi-başyňy aýlamak-gözüňi gapmak-özüne üns berdirmek güýji...

Hem olary beýgeldýänem güýç. Güýçden gaçansoň «binesiplik sindromy» başlaýar!

Kylyçdarogly «güýç garaşlysy» bolandygy üçin kürsüsinden galkyp bilenokmyka?

Siziň pikiriňizçe nähili?

Soner ÝALÇYN.

«SÖZCÜ» gazeti, 18.07.2023 ý. Publisistika